

Legionella

Forekomst, regelverk og oppfølging

Fredrik Jordhøy

Seniorrådgiver ved avdeling smittevern og beredskap

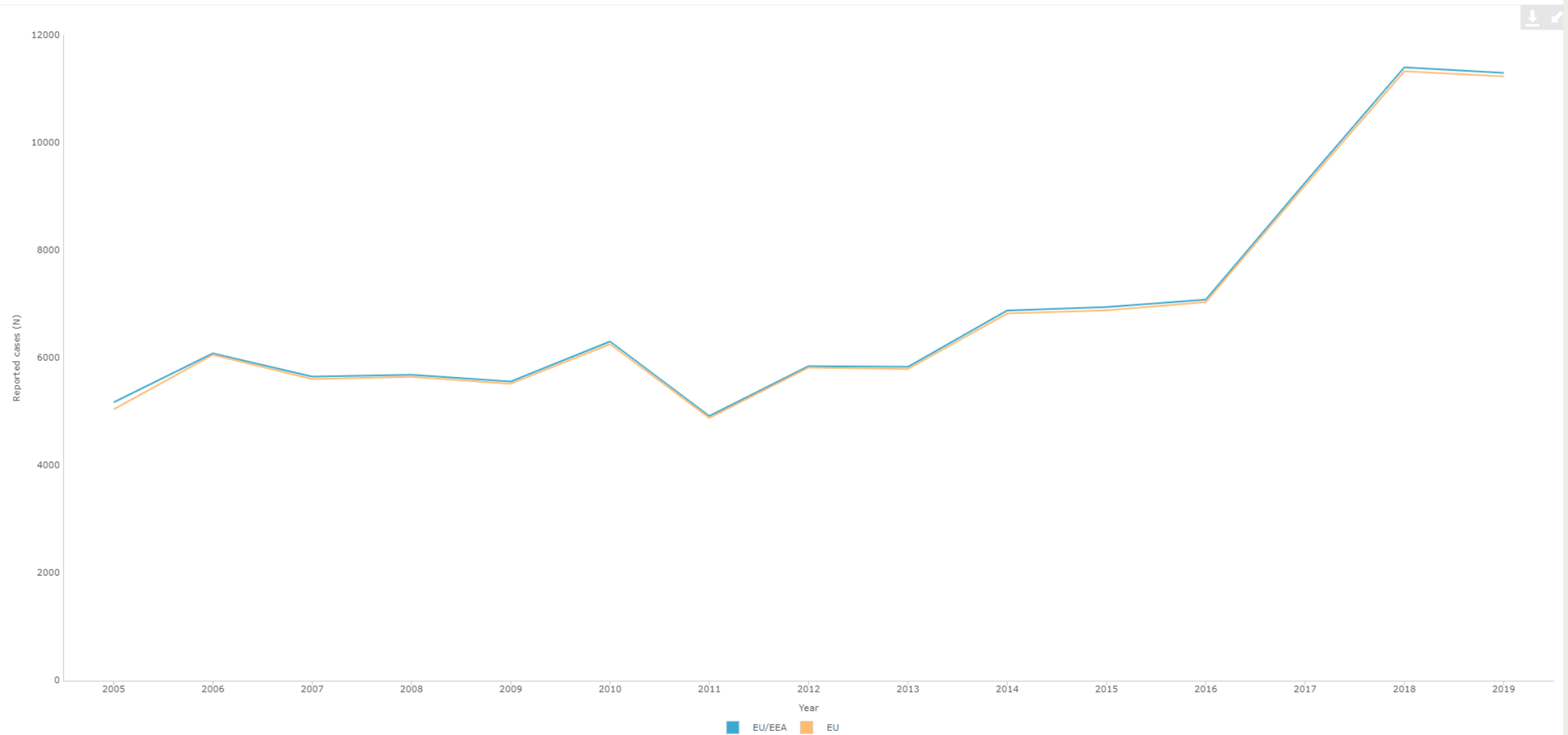
07.06.2021

Agenda

Legionella - Forekomst, regelverk og oppfølging

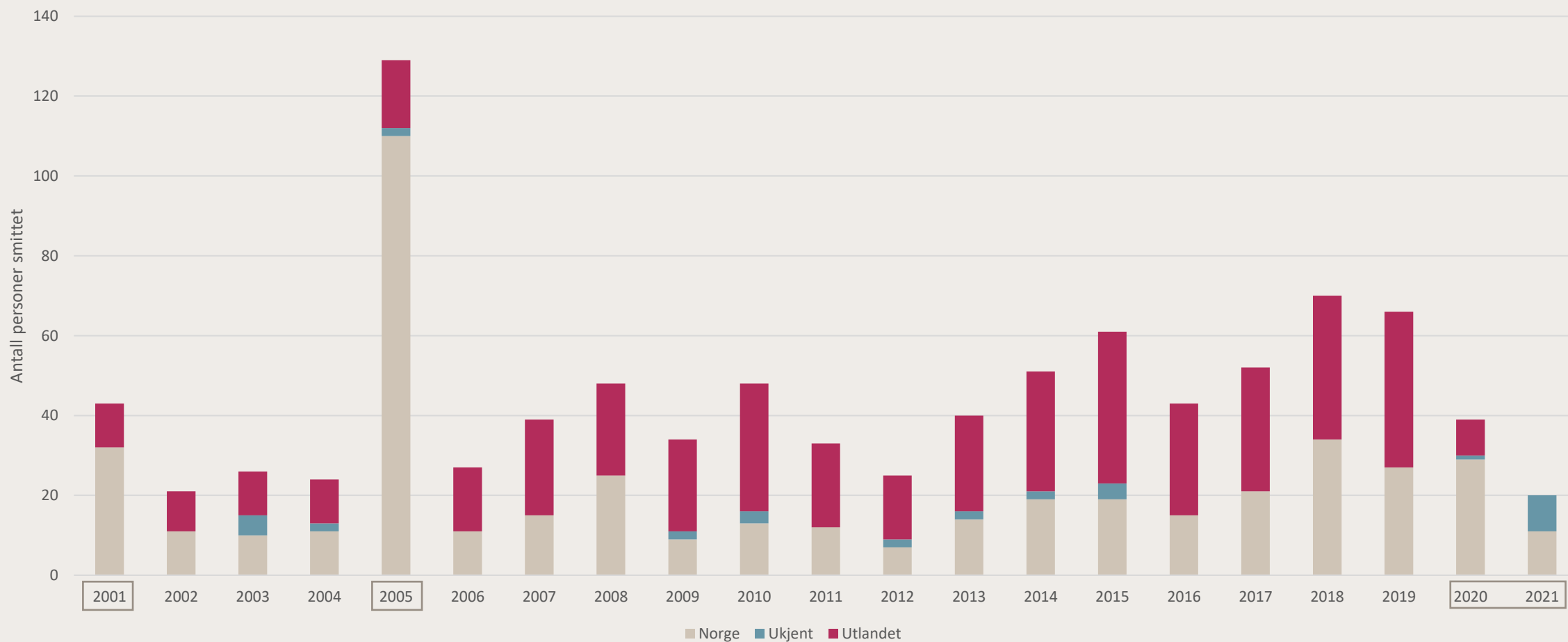
- Forekomst i Europa
- Forekomst i Norge
- Regelverk
- Legionellabakterien
  - Vekstbetingelser
  - Sykdom
  - Spredning
- Hvordan følge opp regelverket?

Antall rapporterte tilfeller i EU/EEA

Antall tilfeller i Norge

2001-2021

Lovverk

Hvilke regelverk omhandler Legionella?

- **Folkehelseloven**
- **Forskrift om miljørettet helsevern kapittel 3 a**, Krav om å hindre spredning av Legionella via aerosoler
- **Internkontrollforskriften** - Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve disse kravene.
- **Byggeteknisk forskrift (Tek 17)**: Krav til utforming, temperaturkrav og materialvalg
- **(Drikkevannsforskriften)**

Legionellaveilederen

Vannrapport 123

- Skal gi råd om hvordan man kan oppfylle de krav som er gitt i forskriften
- Nå som nettveileder
- Ikke et regelverk

NETTPUBLIKASJON

Legionellaveilederen

Veileder for forebygging av legionellasmitte er skrevet for kommunehelsetjenesten, som skal føre tilsyn med innretningene, og for eiere og driftsansvarlige for innretninger som kan spre legionellasmitte.

Søk i publikasjonen

Temakapitler

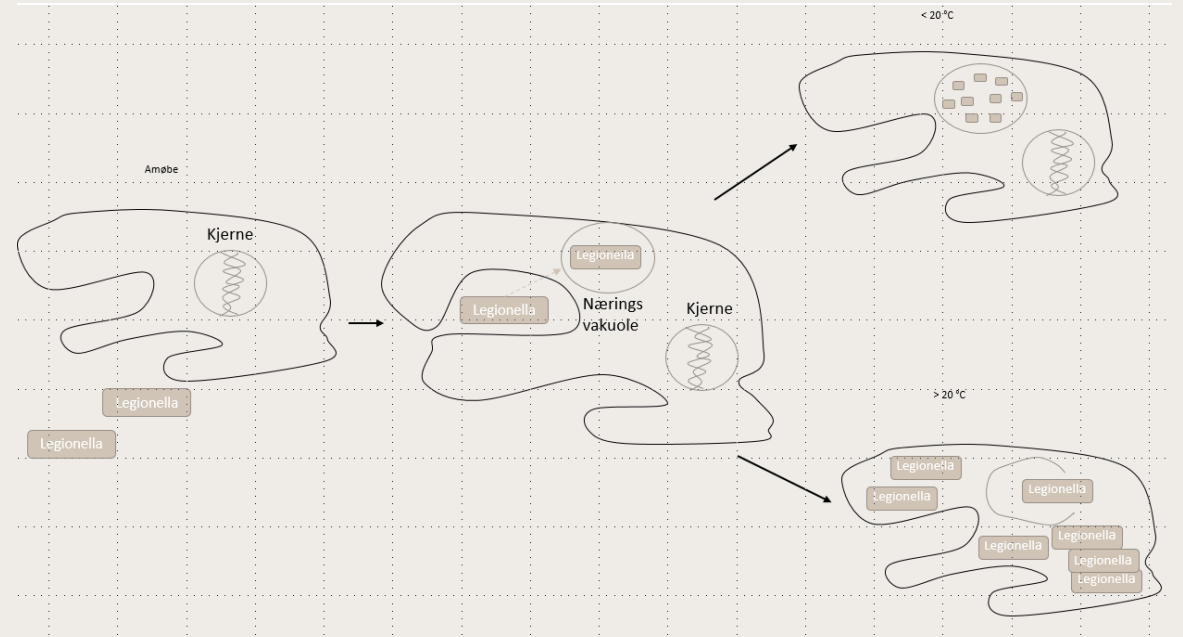

- » [Om legionellabakterier og legionellose](#)
- » [Risikokartlegging og forebyggende tiltak](#)
- » [Mikrobiologiske analyser](#)
- » [Behandlingsmetoder](#)

Legionellabakterien

Egenskaper

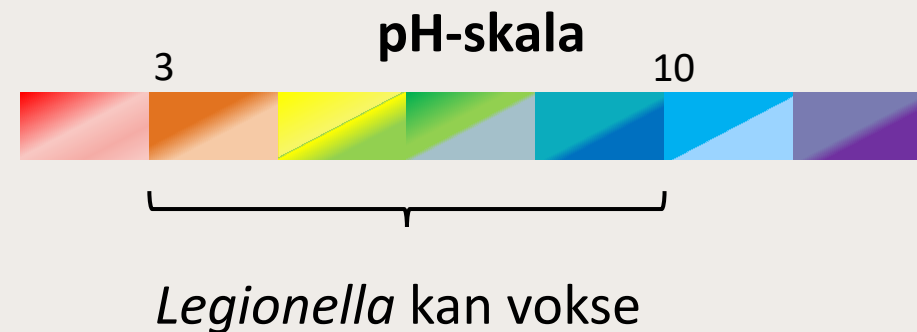
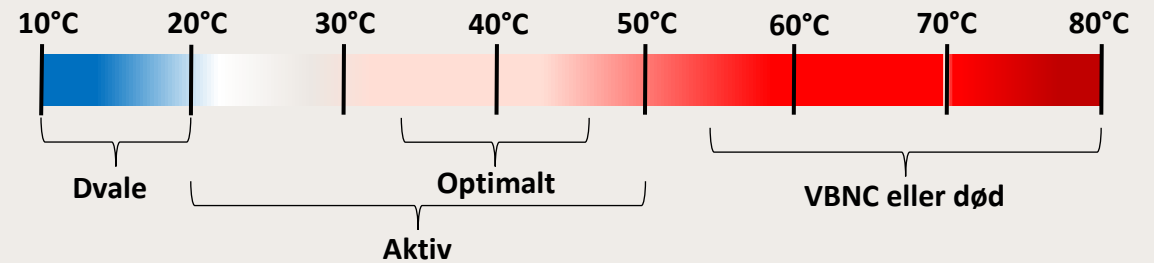
- Forekommer naturlig i jord og vann
- Gram negativ bakterie
- «Menneskeskapte» systemer kan gi gode vekstforhold for Legionella
  - Biofilm
  - Amøber
- Mikroben kan "arves" videre til neste generasjon amøber. Amøbene er derfor kalt mikrobenes "Trojanske hest", og konsentrasjonen av *Legionella* øker inne i amøbene, inntil de blir så mange at amøben sprekker og dør og L. spres.

Legionellabakterien

Vekstbetingelser

- 20-55 °C (36 °C)
- Stillestående vann
- pH >3 <10
- Saltkonsentrasjoner < 1,5 %
- Må få tilførsel av næringsstoffer via vann eller luft

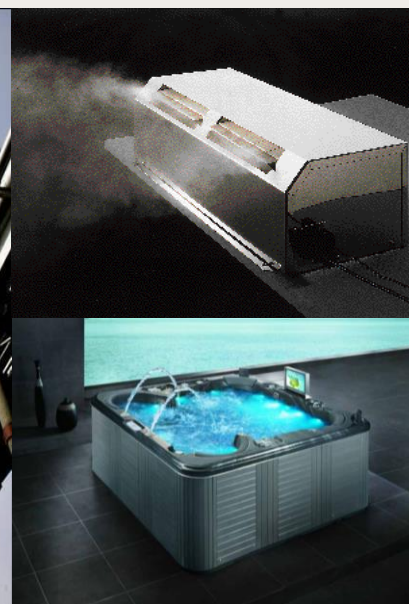

Legionellabakterien

Smittemåter

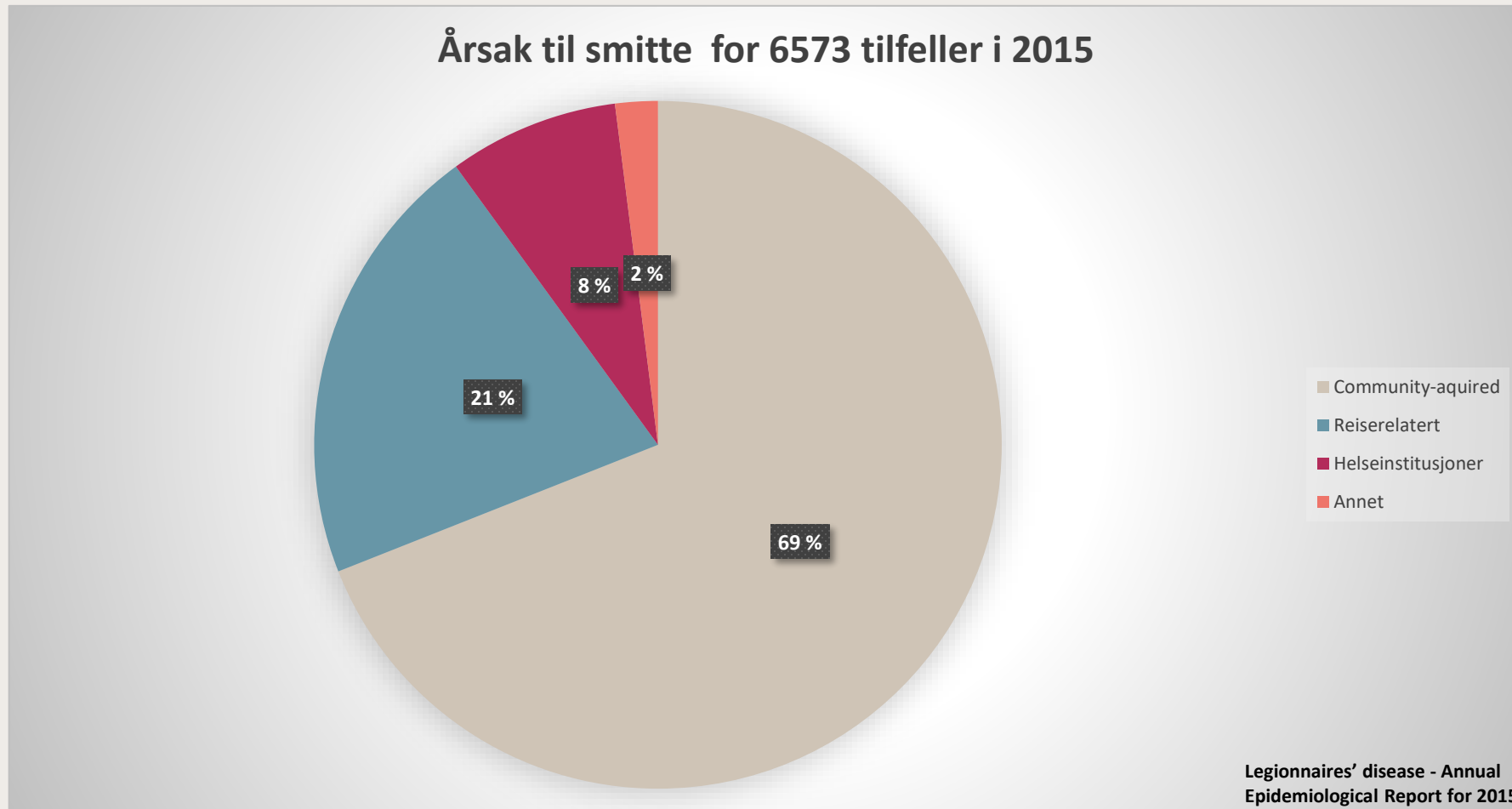
- Smitte skjer ved:

- Luftsmitte: Innånding av aerosoler (små vandrdåper) som inneholder legionellabakterien
- Aspirasjon (vann som trenger ned i luftrøret ved svelging)

Installasjoner som er årsak til smitte

Hvem gir mest smitte?

Sykdom

Legionellose

● Legionærsyken

- Lungebetennelse
- Attackrate 0,1-5 %
- Dødlighet 3-5 % (ubehandlet 5-30 %)
- Inkubasjonstid 2-10 dager (kan være lenger)
- Symptomer: Høy feber, muskelsmerter, hodepine, slapphet og tørrhoste (Magesmerter og diaré kan forekomme hos enkelte)

● Pontiacfeber

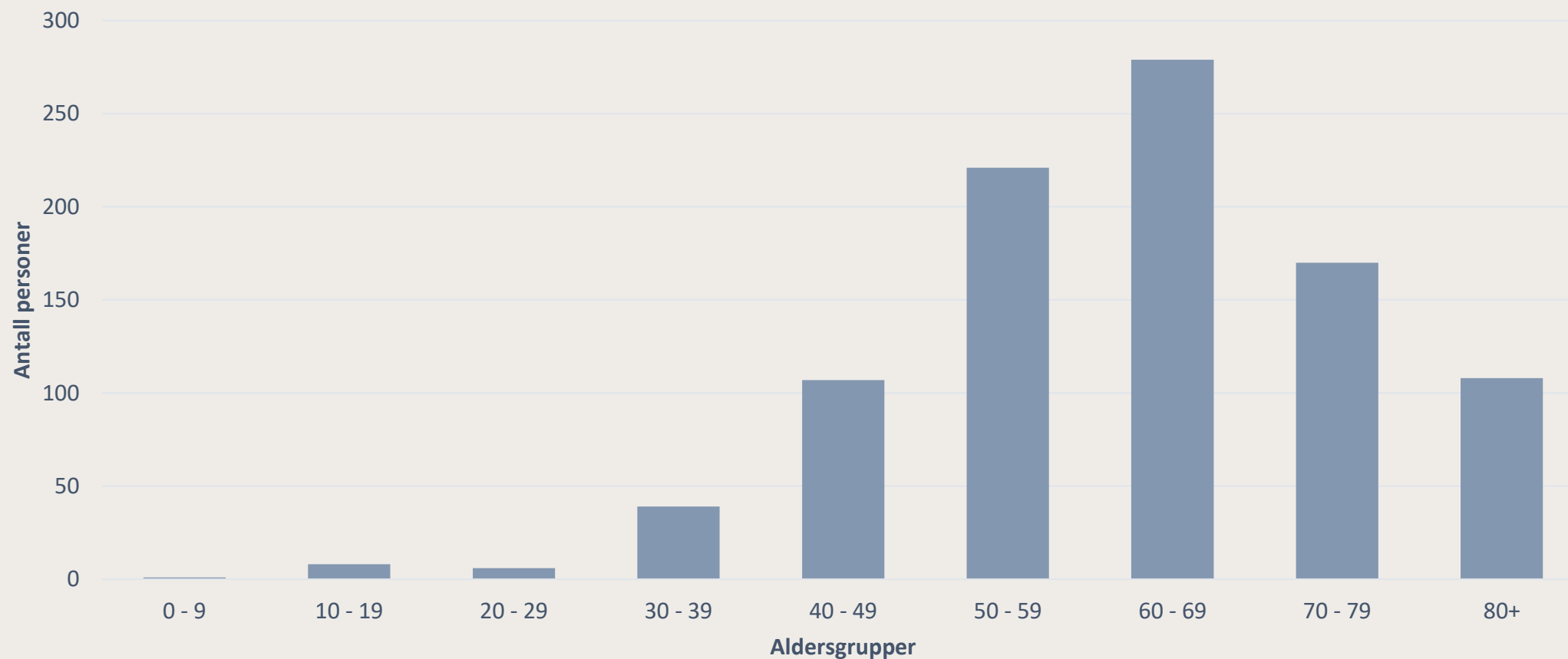
- Influenzalignende sykdom
- Høy attackrate >90 %
- Inkubasjonstid 2-48 timer
- Full restitusjon 2-5 d

Risikofaktorer: Kjønn, alder, røyking, alkoholisme, alvorlig underliggende sykdom, immunsvikt eller immunsupprimering

Ingen risikogrupper

Sykdom

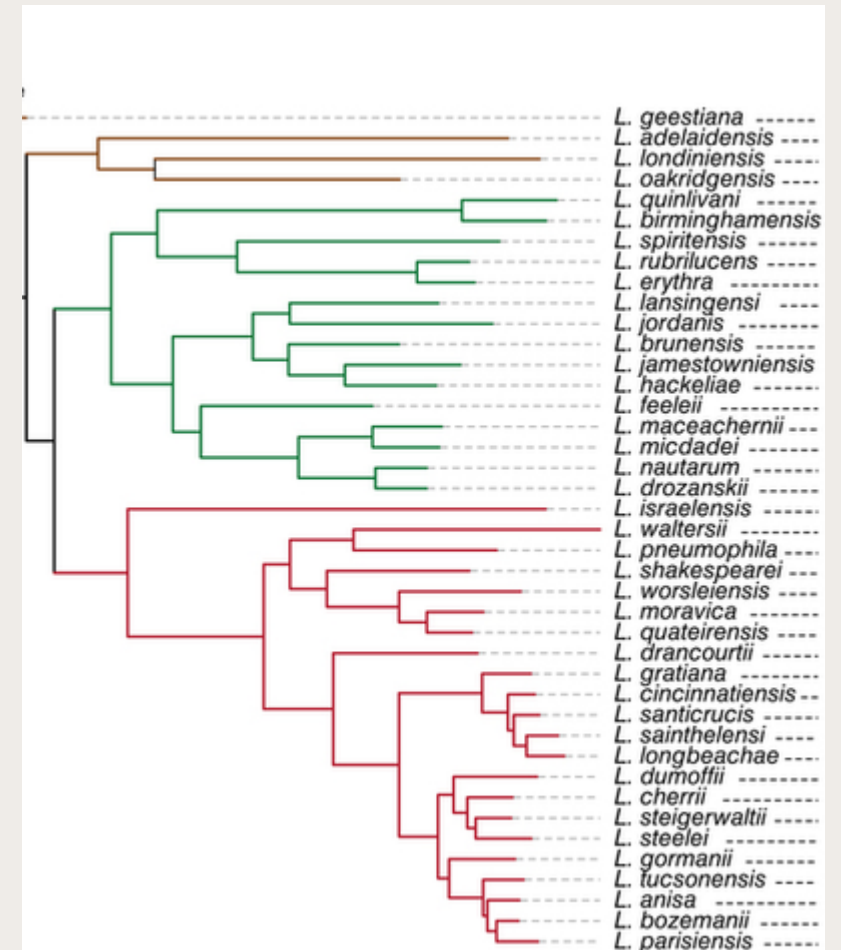
Antall bekreftet smittet fordelt på alder i perioden 2001-2021

Legionellabakterien

Arter og serogrupper

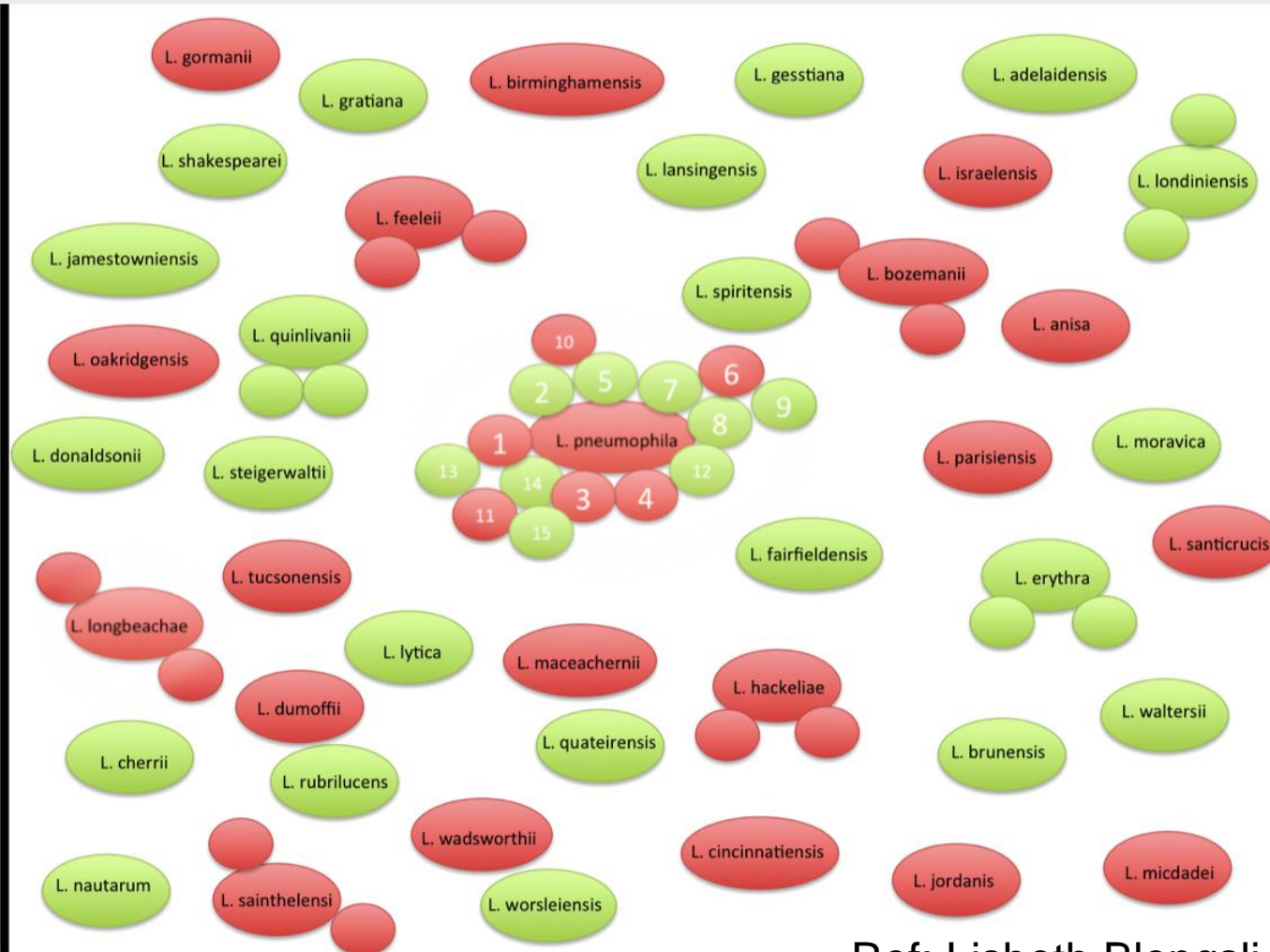
- Minst 56 arter og 74 serogrupper er beskrevet
- Viktigste arten er *Legionella pneumophila*
- 83 % av de bekreftede tilfellene i 2019 var forårsaket av *L. pneumophila* srg 1 (Legionnaires disease in Europe 2019, ECDC)
- Andre srg som forårsaket sykdom var 3 og 6

Genomic analysis of 38 Legionella species identifies large and diverse effector repertoires, [David Burstein](#) and [Francisco Amaro](#)

Kjente Legionellaarter

Rød= påvist å gi sykdom hos mennesker

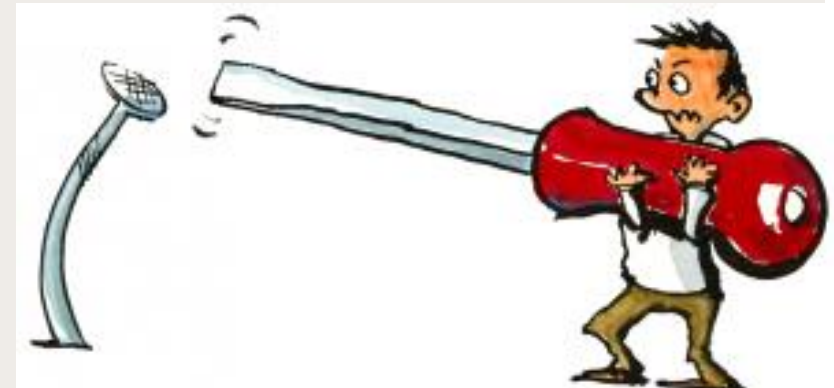
Ref: Lisbeth Blengsli

Legionella

Oppfølging

- Forskrift om miljørettet helsevern kapittel 3a § 11b. *Nærmere krav til innretningene sier følgende: «Innretningene skal etterses regelmessig, og det skal på grunnlag av en risikovurdering fastsettes rutiner som sikrer at drift og vedlikehold gir tilfredsstillende vern mot Legionella.»*
- Risikovurderingen må være basen for de rutinene man etablerer som inngår i legionellaforebyggende arbeid.

Spørsmål?

Takk for oppmerksomheten

